

Romania in Tratatul de la Varsovia

In perioada postdecembrista, prin presa scrisa si audiovizuala s-au pus in circulatie un mare numar de afirmatii si de interpretari eronate in legatura cu locul Romaniei in pactul de la Varsovia, demersurile autoritatilor de atunci de la Bucuresti in vederea retragerii trupelor sovietice din Romania(1958), neparticiparea la interventia celor cinci state socialiste in Cehoslovacia(1968) etc. S-a sustinut ideea ca chiar ca politica de distantare a regimului comunist din Romania de URSS ar fi fost, in realitate, in realitate, regizata de Kremlin pentru a induce in eroare Occidentul si a folosi Romania ca un cal troian sui generis pentru a avea acces la tehnologia de varf occidentala si in masura posibilitatilor, la unele secrete politice sau chiar militare. Mitingul din piata palatului, organizat, la 21 august 1968, pentru a condamna interventia in Cehoslovacia a fost si el prezentat ca un posibil aranjament intre Brejnev si Ceausescu pentru a-i face pe occidentali sa creada ca Romania dispunea de o larga marja de manevra in cadrul Tratatului de la Varsovia.

Este ciudat de constatat ca astfel de teze au circulat si circula numai in mediile romanesti si in unele cercuri ale emigratiei maghiare in perioada razboiului rece. Nici unul dintre cercetatorii avizati, in primul rand cei straini, nu au pus la indoiala caracterul real, autentic al politicii de independenta a regimului comunist din Romania in anii '60-'80.

Comunistii iugoslavi au fost cei dintai care au iesit de sub autoritatea Moscovei. Deveniti stapani prin propriile mijloace de putere, ei au fost avantajati de situatia geopolitica din faza de debut a razboiului rece (razboiul din Coreea, dar si amintirea razboiului de partizani dus de Tito). Exemplul iugoslav a fost unul contagios si, in ciuda represiunii sangeroase dezlantuite de Stalin(procesele de la Budapesta, Tirana, Sofia, Praga), indata dupa moartea dictatorului, tendintele de emancipare si-au facut aparitia in "lagarul socialist", culminand cu revolutia ungara din 1956, inabusita prin interventia militara sovietica.

La intrarea Armatei Rosii in Romania(1944), partidul comunist avea efective scheletice si, fara interventia fatisa si brutala a Moscovei, nu avea nici o sansa de a lua puterea. Dupa moartea lui Stalin, echipa lui Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a considerat suficient de puternica pentru a se dispensa de prezenta Armatei Rosii. Plecarea militarilor sovietici aflati in Romania a fost totusi rezultatul unei decizii a conducerii sovietice si nu rezultatul unei demersurilor lui Gheorghiu-Dej. Hotararea Kremlinului a fost determinata de ratiuni politice si economice. Ostil destalinizarii promovata de N.S. Hruscirov si considerandu-se amenintat de posibile actiuni sovietice de al inlatura, Gheorghiu-Dej a folosit, cu remarcabila abilitate, disparitia constrangerii reprezentate de prezenta militara sovietica pentru a se prezenta ca un mediator in schisma aparuta in lagarul socialist, ca urmare a conflictului tot mai acutit dintre Moscova si Beijing. Declaratia din aprilie 1964 a CC al PMR a devenit o adevarata carta a politicii de independenta, in care se angajase ferm echipa lui Dej.

Succesorul lui Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceausescu, a continuat si amplificat orientarea fixata in Declaratia din aprilie 1964. el a inceput prin reducerea la minim a prezentei consilierilor militari sovietici in Ministerul Fortelor Armate si in cel al Internelor. In 1966, Romania a propus reorganizarea structurilor de comanda ale fortelor militare ale Tratatului de la Varsovia, pentru a asigura egalitatea membrilor sai .

In timpul crizei cehoslovace, din primavara si vara lui 1968, Nicolae Ceausescu a actionat energic si curajos in condamnarea presiunilor exercitate de Kremlin si satelitia sai impotriva echipei lui Alexandrer Dubcek. Condamnarea raspicata a interventiei in celebrul

miting din Piata Palatului, la 21 august 1968, i-a adus lui Nicolae Ceausescu un imens sprijin popular si un mare prestigiu international.

Pozitia consecventa a lui Nicolae Ceausescu de a se opune imixtiunilor "marelui frate" de la Moscova in afacerile interne ale tarilor membre ale Tratatului de la Varsovia , sub pretextul "apararii socialismului", a cunoscut o dramatica rasturnare in 1989, cand, fata de de deruta regimului Jaruzelski, in Polonia, si numirea in fruntea guvernului polonez a unui prim-ministru necomunist, el a propus inteventia tarilor Tratatului de la Varsovia in Polonia. Nicolae Ceausescu reneaga astfel filozofia sa politica, intemeiata pe ideile de independenta si neamestec in afacerile interne.